

UNGASS 2016 -kokous sen prosessit ja kannabiksen laillistaminen

Suomen kannabisyhdistys ry:n kevätkokous 29.5.2016 Urbansauna
Timo Larmela

YK:n yleiskokouksen erityisistunto (UNGASS) huumausaineista 19. - 21.4.2016

UNGASS
2016

SPECIAL SESSION OF THE UNITED NATIONS GENERAL ASSEMBLY
ON THE WORLD DRUG PROBLEM

- Alunperin kokouksen piti olla 2019, aikaistettiin Latinalaisten Amerikan maiden (Kolumbia, Meksiko ja Guatemala) vaatimuksesta

YK:n yleiskokouksen erityisistunto (UNGASS) ... 2

- Tiivis ja toimintapainotteinen loppuasiakirja neuvoteltiin valmiiksi jo ennen kokousta YK:n huumausainetoimikunnan kokouksessa (CND) Wienissä
  - New Yorkissa asiakirja vain hyväksyttiin
- YK:n hyväksymä huumestrategia jatkuu vuoteen 2019 eli uutta asiakirjaa /strategiaa aletaan luoda taas kohta
- Keskustelu jatkuu
- YK-elämässä UNGASS on kohinan keskipiste, mutta politiikan muutosta tietyiltä osin on tehty jo pitkään
  - Muutos ei ole kiinni eikä tule olemaan kiinni vain siitä, järjestetäänkö UNGASS-kokouksia vai ei

Johtopäätöksiä ja tulkintoja netti pullollaan

- YK:n huumausainetoimikunta CND ei ole toistaiseksi yhdessä keskustellut tai päättänyt kannabiksen osalta mitään
- Laillistaneet maat ovat tehneet ratkaisunsa itse
- Yksikään YK:n jäsenmaa ei ole tehnyt virallista esitystä kannabiksen statuksen muuttamisesta YK:n yleissopimuksissa
- Puhutaan ”uusista lähestymistavoista”, ”oikeudesta määritellä itse huume politiikka” yms., mutta niiden sisältö vaihtelee puhujasta riippuen

Mitä tarkoittaa huume politiikan arviointi?

- YK-mielessä sitä, että **jäsenmaat** päättävät oltiinko hyviä vai ei
- Poliittinen arviointi eroaa hyvin paljon tieteellisestä
- Voidaan vilpittömästi kysyä: ”Miksi poliittiset päättäjät eivät halua toiminnan ja päätösten perustuvan parhaaseen tieteelliseen tietoon?”
- Näinhän kuvittelisi asioiden olevan ja niinhän niiden pitäisi olla
- Mutta se ei päde YK-politiikassa (eikä välttämättä muussakaan politiikassa)
- Loppupeleissä kyse on aina politiikasta, ei tieteestä

Yhteisissä keskusteluissa paljon asioita pöydällä

- Kontrolloitujen lääkeaineiden saatavuus
- kontrolloitujen aineiden tieteellinen käyttö
- Haittojen vähentäminen
- Kannabiksen lääkekäyttö
- Käytön (ja pienten määrien hallussapidon) depenalisointi/dekriminalisointi
- Kuolemanrangaistuksen käyttö huumauserikoksissa

Yhteisissä keskusteluissa paljon asioita pöydällä 2

- Poliitiikan painopisteen siirto rangaistuksista hoitoon
- Vaihtoehtoiset rangaistukset
- Rikollisuuden torjuminen
- Vaihtoehtoinen kehitys
- jne.

Yleissopimukset vai niiden tulkinta?

- Keskustelun yksi teema: ongelmana ovat yleissopimukset VAI niiden tiukka tulkinta?
- Miten pitkälle sopimuksia voidaan venyttää
- Mitä seuraa, jos sopimuksia rikotaan?
- Sopimusten rikkomista ei ole sanktioitu
- Ei ole maailmanpoliisia tai YK-tuomioistuinta, joka saattaisi sanktiot (jos olisi) toimeen

Yleissopimusten mukaan

- Huumeepolitiikan tavoitteena on terveyden ja hyvinvoinnin suojeleminen
- Lääkkeiden saatavuutta kivun hoidossa ei tule estää
- Huumeiden käytöstä ei tarvitse rangaista, mutta siitä saa rangaista
- Vankeusrangaistuksille tulisi tarjota vaihtoehtoja
- Huumausaineita saa käyttää tieteellisiin ja lääketieteellisiin tarkoituksiin
- Haittojen vähentäminen (esim. neulojen vaihto) ei ole kielletty
- Mutta **laillistaminen rikkoo yleissopimuksia**

Yleissopimusten rikkominen

- Yleissopimukset kieltävät laillistamisen. Tästä ei ole epäselvyyttä
- Mutta ei ole maailmanpoliisia, joka pamputtaisi Uruguayta
- On kyse yleissopimusten rikkomisesta, mutta siitä ei ole säädetty rangaistuksia
- Jos ja kun sopimuksia rikotaan, niiden uskottavuus heikkenee

Mitä kukakin sitten haluaa

- Vaikea, usein mahdoton kysymys vastata
- Internet: uutisvirtaa riittää, totta ja tarua, yksittäisiä lauseita, tulkintoja
- UNGASSin 3 minuutin puheenvuoroja on tulkittu monin eri tavoin
- Lost in translation
- Poliitikot myös muuttuvat hallitusten mukaan

Mitä kukakin sitten haluaa 2

- Legalization, laillistaminen
  - Ei epäselvyyttä termistä
- Regulation, regulointi
  - Kannabiksen tai kaikkien huumeiden tuominen markkinoille säänneltysti
  - Lääkkeellisen ja tieteellisen käytön mahdollistaminen

Esimerkkejä näkökannoista

- USA, Kanada, Meksiko, Kolumbia
- EU
- Venäjä, Singapore, Iran
- Saharan alapuolinen Afrikka
- Jamaika

Tulkintojen viidakossa

- Tulkintojen viidakossa on mahdotonta sanoa, kuka oikeastaan haluaa ja mitäkin, ennen kuin maa tekee oikeasti päätöksen politiikan muutoksesta
- Ei ole olemassa puolueetonta ”maailman tutkimuslaitosta”, joka voisi tehdä perusteellisen ja vilpittömän arvion maailman huume politiikasta
- Sirpalemaista tietoa ja paljon eri intressitahoja rahoittamassa tiedon tuotantoa
- YK:n tavoitteenasettelu ja miten se tehdään - yhteiset julkilausumat, joilla tätä peliä pelataan
- Onko konsensus rikki?
- Miten Suomi?

UNGASS-kokouksessa tapahtunutta

- Sveitsi vastusti viimeiseen asti kuolemanrangaistusten takia
- Venäjä blokkasi kaikkea
- Jos huumeiteja tehdään, ne on tehtävä oikein
- Suomi: neulojenvaihto-ohjelma, opioidikorvaushoito
- Haittojen vähentämisellä halutaan vain laillistaa huumeet
- Haittojen vähentäminen ei ole YK-kieltä, ei saatu mukaan loppuasiakirjaan

Prosesseja

- UNGASS-kokous aikaansai viime vuoden puolella ja keväällä erittäin suuren määrän
  - puheenvuoroja, esim. Kofi Annan
  - kansalaisaktiiviteettia (ks. esim. TuSKY:n sivuilta)
  - Puheenvuoroja kokouksessa, esim. Jamaika, Kanada
  - Kansainvälinen huumeepoliittinen komissio, The Global Commission on Drug Policy pisti peliin koko arvovaltansa

Kansainväinen huumeepoliittinen komissio

Komission jäseniä lehdistötilaisuudessa 21.4.2016. Ylärivissä vasemmalta oikealle: Paul Volcker, Yhdysvaltain keskuspankin entinen johtaja, Richard Branson, liikemies, Nick Clegg, Britannian entinen apulaispääministeri, Michel Kazatchkine, Maailmanlaajuisen aidsia, tuberkuloosia ja malariaa vastaan taistelevan rahaston entinen toiminnanjohtaja. eturivissä vasemmalta oikealle: Pavel Bém, entinen Prahan pormestari, César Gaviria Trujillo, Kolumbian entinen presidentti, Louise Arbour, entinen YK:n ihmisoikeuskomissaari, Ruth Dreifuss (puheenjohtaja), Sveitsin entinen presidentti, Ernesto Zedillo, Meksikon entinen presidentti.

Pettymys oli suuri

- Erityisistunnossa ei muutettu voimassaolevia sopimuksia
- Komissio jätti tiedotteen, jossa se kertoi olevansa ”syvästi pettynyt” loppuasiakirjaan
- Rickhard Branson kutsui erityisistunnon kuukausia kestäneen valmistelun seuraamista ”kuin katsoisi junaonnettomuutta hidastettuna”

Loppuasiakirjaa arvosteltiin

- Richard Branson arvosteli asiakirjaa: siinä ei
  - vaadita miljoonien ihmisten kriminalisoinnin ja vangitsemisen lopettamista
  - vaadita WHO:ta tarkistamaan huumausaineiden luokittelua
  - ei edes selitetä sitä, kuinka voisimme taata hoitoa huumeita käyttäville ihmisille
  - puhuta lainkaan huumeiden sääntelystä.

Puheiden antia

- Kanadan terveysministeri **Jane Philpott** ilmoitti Kanadan laillistavan kannabiksen vuonna 2017 <https://www.youtube.com/watch?v=kesWRD3kWkw>

Puheiden antia 2

Jamaikan ulkoministeri Kamina Johnson-Smith sanoi, että kannabiksen luokittelu vaaralliseksi huumeeksi ilman lääketieteellistä käyttöä – asema, joka juontaa juurensa 1961 Huumausaineyleissopimukseen – on vanhentunut ja vailla kosketusta todellisuuteen

Puheiden antia 3

- Jamaikan ulkoministeri Kamina Johnson-Smith: ”Väitämme, että kannabiksen nykyinen luokittelu on yleissopimuksen epäkohta ja sen lääketieteellinen arvo on määriteltävä tieteen ja näyttöön perustuvaan analyysiin”
- ”Jamaikalla kannabista on perinteisesti käytetty kansanlääkinnässä, sekä uskonnollisena sakramenttina joka liittyy paikallisten alkuperäiskansojen uskoon, rastafarismiin”
- Johnson-Smith sanoi Jamaikan hallituksen olleen pettynyt, koska asiakirja ei salli yksittäisille maille riittävää joustavuutta suunnitella omaa sisäpolitiikkaa sopivaksi kansallisiin olosuhteisiin, kuten kannabiksen perinteisten käyttötapojen tunnustamiseen yhteiskunnassa.
- Viime vuonna Jamaika uudisti huumausaineisiin liittyvää lainsäädäntöään, joka nyt sallii kahden unssin, noin 60 gramman, hallussapidon henkilökohtaiseen käyttöön. Samalla säädettiin rastafarien oikeutta käyttää kannabista uskonnollisiin tarkoituksiin. Jamaikan hallitus loi myös säännökset lääketieteelliseen, tieteelliseen ja terapeuttiseen käyttöön sekä viraston valvomaan sääntelyä.

Puheiden antia 4

Meksikon presidentti **Peña Nieto** ilmoitti kokouksessa Meksikon jatkavan vuonna 2015 alkanutta kannabispolitiikan lieventämistä. Meksikossa on sallittu pitää hallussaan viisi grammaa kannabista. Presidentti Nieto ilmoitti esittävänsä tämän määrän korottamista 28:aan grammaan ja laillistavansa lääkekäytön.

Puheiden antia 5

Kolumbian presidentti **Manuel Santos** arvosteli kokouksen julkilausumaa siitä, että se jäi kauas niistä tavoitteista, joita Etelä- ja Väli-Amerikan valtiot olivat asettaneet.

“On korkea aika jättää ideologia ja harkita asioita tieteellisen tutkimuksen valossa. Tutkimus osoittaa meidän tarvitsevan uutta politiikkaa. Jos joku järjestelmä ei ole toiminut yli 40:een vuoteen, logiikka ja arki ajattelu kehottavat muuttamaan ja lopettamaan se.”

Puheiden antia 6

USA:n puheenvuoron kokouksessa käytti valkoisen talon huumetoimiston uusi huumetsaari **Michael Botticelli**. Hän painotti sitä, että kriminaalivalvonta pitää suunnata rikollisorganisaatioihin eikä huumeita käyttäviin ihmisiin. Botticellin mukaan USA on vahvasti huumesopimuksien takana. Ne sallivat huume politiikan uudistamisen.

Kannabiksen laillistaminen - YK:ssa?

Onko tämä tilanne UNGASS 2019 -kokouksessa?
Jos edes saataisiin mukaan sana laillistaminen
Tai, jos kokousta edes pidetään

Kannabiksen laillistaminen - ei YK:ssa

- On hyvin todennäköistä, että kannabiksen laillistaminen tapahtuu valtiossa ja USA:n osavaltiossa YK:sta riippumatta
- Tänä vuonna asiasta äänestetään mm. Kaliforniassa
- Silloin, kun laillistaminen tapahtuu USA:n liittovaltiotasolla, YK:n sopimuksilla ei ole enää mitään merkitystä
- Kannabiksen laillistaminen on jo alkanut, itse asiassa se on jo tapahtumassa vauhdikkaasti

Kannabiksen laillistaminen Suomessa

- Jostain pitää aloittaa ja se joku on depenalisaatio
- Asia pitää saada ns. agendalle
- Päätös on poliittinen, ei virkamiespätös, vaikka valmistelu tapahtuu virkatyönä
- On kaksi mahdollisuutta saada asia agendalle
  - kansalaisaloite
  - joku poliitikko tai poliittinen puolue alkaa ajaa asiaa

Miten tämä hallitus?

Sosiaali- ja terveysministeri **Hanna Mäntylä** (ps) toteaa Helsingin Sanomissa la 28.5.2016 alkoholilain lievennykseen: ”Me perussuomalaiset pidämme hyvänä, että alkoholipolitiikkaa lähestytään uudesta näkökulmasta ja huomioidaan kokonaisuus myös elinkeinoelämän, matkailu- ja ravintola-alan ja päivittäistavarakaupan osalta. Uskon, että nyt päästään puuttumaan myös Viron viinaralliin”. Mäntylän mielestä suomalaisiin pitää uskaltaa luottaa.

Missä menevät perussuomalaisten liberalismien rajat? Yhä useammat maat, viimeisimpänä Kanada, aikovat laillistaa kannabiksen. Laillistamisen yksi syy on vähentää huumekauppaan liittyvää rikollisuutta, kysyy HS:n toimittaja

Ministeri näyttää kauhistuneelta.

”En missään tapauksessa kannata kannabiksen laillistamista. Siinä menee minulla raja. Olen huolissani siitä, että tutkimustietojen mukaan nuorten alkoholinkäytön vähentyessä sekakäyttö ja kannabiksenkäyttö ovat lisääntyneet”, Mäntylä sanoo

Kiitos!